Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA SEKÄ SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 186/2022 VP) SEKÄ KANSALAISALOITE KISSAKRIISI HALLINTAAN – KISSOJEN TUNNISTUSMERKINNÄN JA LEIKKAUTTAMISEN PUOLESTA (KAA 2/2021 VP)

Maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat maa- ja metsätalousvaliokunnan järjestämässä asiantuntijakuulemisessa 25.10.2022 esitelleet otsikkokohdassa mainittua hallituksen esitystä. Ministeriön edustajat ovat osallistuneet 28.10.,18.11., 29.11., 2.12. ja 13.12.2022 pidettyihin asiantuntijakuulemisiin. Ministeriö on lisäksi saanut tiedoksi kirjallisesti valiokunnalle toimitetut lausunnot. Lisäksi eduskunnalle on annettu seuraavat lakialoitteet ja toimenpidealoitteet, jotka on liitetty hallituksen esityksen käsittelyyn: LA 10/2021 vp, LA 35/2021 vp, LA 39/2022 vp, TPA 32/2019 vp, TPA 80/2020 vp, TPA 109/2020 vp, TPA 112/2020 vp, TPA 118/2020 vp, TPA 23/2021 vp, TPA 90/2022 vp ja TPA 117/2022 vp.

Asian käsittelyyn on yhdistetty myös otsikkokohdassa mainittu kansalaisaloite. Maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat osallistuneet kansalaisaloitteesta 10.3. ja 5.4.2022 pidettyihin asiantuntijakuulemisiin.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää pyydettynä vastineenaan kunnioittavasti seuraavaa:

HE 186/2022 vp, lakiehdotus 1: Laki eläinten hyvinvoinnista

Nautojen parsinavetat, jaloittelu ja laidunnus
(37 §, 121 §)

- **Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Suomen eläinsuojelu SEY** (jäljempänä **SEY**), **Suomen Eläinlääkäriliitto, Ruokavirasto** esittävät kantanaan, että parsinavetoiden käyttö tulisi kieltää siirtymäajalla. **Animalia** ehdottaa siirtymäajan pituudeksi viittä vuotta ja **Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto** vuoden 2035 loppuun päättyvää siirtymäaikaa. **Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta** toteaa, että neuvottelukunnan niukka enemmistö kannattaa parsinavetoiden kieltämistä siirtymäajalla. Lisäksi neuvottelukunta toivoo, että eläinten vapaan liikkumisen mahdollistavavia pitotapoja edistetään niin, että niihin päästään mahdollisimman nopeasti.

- **Animalia** esittää, että kaikille naudoille olisi taattava ulkoiluoikeus, sillä laidunnus lisää niin nautojen hyvinvointia kuin edistää luonnon monimuotoisuutta. **Eläinsuojeluasiamies** kannattaa parsinavetoiden lehmien jaloitteluvelvoitteen pitenemistä. Sisäruokintakaudella tulisi edellyttää säännöllisen jaloittelun järjestämistä lehmien liikkumisen tarpeeseen vastaamiseksi. Laidunnus- ja ulkojaloitteluvaatimus tulisi ulottaa pihatoiden lypsylehmiin ja -hiehoihin parsinavetoiden korvautuessa pihatoilla. **Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta** (jäljempänä **HY ELTDK**) pitää kannatettavana, että liikkumisentarpeen vaatimusta parsinavetoissa laajennetaan osin varsinaisen laidunkauden ulkopuolelle. Tutkittu tieto ei kuitenkaan tue parsinavetan lehmien liikkumisentarpeen rajaamista vain 90 vuorokauteen vuodessa. Naudoilla on muutamassa päivässä patoutuva liikkumisen tarve, jonka tyydyttyminen on ratkaistavissa parsinavetoissa sisäruokintakaudella joko säännöllisellä ulkoilulla tai jaloittelulla katetuissa halleissa. Säännöllinen jaloittelumahdollisuus sisäruokintakaudella mahdollistaa parsinavetan lehmien kehonhoidon ja sosiaalisten tarpeiden

täyttymisen sekä edistää niiden terveyttä monin tavoin muun muassa vähentämällä poikimiseen liittyviä sairauksia ja edistämällä sorkkaterveyttä. **Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusjärjestö MTK (jäljempänä MTK)** ja **Maitovaltuuskunta** pyytävät huomioimaan, että parsilehmien ja –hiehojen jaloitteluvelvoitteeseen ehdotettu 30 vuorokauden lisäys tulisi voida toteuttaa koko kalenterivuoden aikana. Aikaa ei tule rajata loka-huhtikuun väliseksi ajaksi, sillä olosuhteet ulkoilun järjestämiseen tilatasolla vaihtelevat. Yhden kalenterivuoden mittainen toteuttamisaika mahdollistaisi sen, että eläinten ulkoilu voidaan toteuttaa tilatason olosuhteet huomioiden mahdollisimman turvallisesti ja eläinten hyvinvointia edistäen. Märkä kevät tai syksy tuovat usein haasteita eläinten jaloitteluun maan vettyessä mutavelliksi. Toinen vaaran paikka on liukkaat kelit, jolloin jaloittelua on syytä välttää. Mikäli tilalla jaloittelutarhaa ei jo ennestään ole, nyt vallitsevassa kustannuskriisissä jaloittelutarhaan investoiminen olisi täysin kohtuuton vaatimus. **Suomen Eläinlääkäriliiton** mukaan siirtymäaikana parsinavetoissa pidettäville lehmille ja hiehoille tulisi säätää ympärivuotinen jaloittelumahdollisuus laidunnuksen lisäksi. Nyt esitetty 30 päivän lisäjaloittelu laidunkauden ulkopuolella ei ole riittävä. **Suomen eläinsuojelu SEY** esittää, että kaikkien nautojen tulisi saada laiduntaa. Lisäksi parsikasvatuksessa pidettävillä eläimillä tulisi olla jaloittelumahdollisuus vähintään päivittäin ja kesän laidunaikaa olisi pidennettävä. Eläimen paikalleen kytkeminen ilman vähintään päivittäistä jaloittelumahdollisuutta on räikeästi ristiriidassa tämän lain hengen kanssa. Liikkuminen edistää sekä eläinten fyysistä terveyttä, että niiden kokonaisvaltaista hyvinvointia monin eri tavoin.

MMM vastine:

Lehmien ja hiehojen jatkuvan kytkemisen osalta maa- ja metsätalousministeriö viittaa hallituksen esityksessä esille tuotuihin seikkoihin**.** Lakiehdotuksen keskeisenä ajatuksena on eläimen pitopaikan ja hoidon järjestäminen siten, että eläimellä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, mukavaan olotilaan, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Tämän takia ehdotetussa 37 §:ssä kiellettäisiin eläimen jatkuva paikalleen kytkeminen sekä eläimen liikkumisen jatkuva rajoittaminen eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Tällaisissa pitomuodoissa eläimen liikkumista rajoitetaan voimakkaasti, eikä eläimellä ole tarvittavaa liikkumavapautta esimerkiksi liikkumiseen, kehonhuoltoon tai sosiaalisiin suhteisiin liittyvien käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen. Näin ollen pykälässä kiellettäisiin myös uusien parsinavetoiden rakentaminen ja käyttöönotto. Poikkeuksista 37 §:n kytkettynä pitämisen kieltoon säädettäisiin nautojen osalta 121 §:ssä. Lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan parsinavettaan ei sovellettaisi jatkuvan kytkettynä pitämisen kieltoa. Navetan peruskorjauksen tai laajennuksen yhteydessä parsipaikkojen lukumäärää ei kuitenkaan saisi lisätä.

Ministeriö ei kannata siirtymäajan säätämistä toiminnassa olevista parsinavetoista luopumiselle. Yksittäiselle tilalle toiminnassa olevan parsinavetan korvaaminen pihatolla voi olla käytännössä vaikeasti toteutettavissa. Pihatto vaatii pääsääntöisesti uuden rakennuksen ja parsinavettaa suuremman karjamäärän toimiakseen taloudellisesti mielekkäällä tavalla. Suurempi karjamäärä edellyttää myös enemmän peltoa. Yleisesti voidaan arvioida, että useat tällä hetkellä maitoa parsinavetassa tuottavat tilat eivät muuttaisi navettaansa pihatoksi, jolloin tuotanto näillä tiloilla päättyisi. Tätä voitaisiin pitää kiellon aiheuttamana kohtuuttomana seurauksena. Vapaaehtoinen siirtymä parsinavetoista pihattoihin on käynnissä ja parsinavetoiden määrä on jatkuvasti laskenut. On arvioitu, että vuonna 2027 noin 65 % navetoista on pihatoita. Investointitukea ei ole enää vuoden 2019 alusta lähtien myönnetty sellaisten navetoiden rakentamiseen, joissa lehmiä pidetään kytkettynä.

Ministeriö yhtyy lausunnonantajien näkemyksiin nautojen jaloittelun ja laidunnuksen positiivisista vaikutuksista eläinten hyvinvoinnille. Esityksen liitteenä olevaa nautojen suojelusta annettua valtioneuvoston asetusta on tarkoitus muuttaa siten, että parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvelvoitteeseen liittyvästä vapautusmenettelystä luovutaan 31.12.2034 päättyvällä siirtymäajalla. Samalla on tarkoitus laajentaa kytkettynä pi-

dettävien lypsylehmien ja –hiehojen jaloitteluvelvollisuutta nykyisestä 60 päivästä 90 päivään vuodessa. Jaloitteluajan pidennystä koskeva muutos tulisi voimaan samaan aikaan ehdotetun lain kanssa. Edellytetystä 90 päivästä 60 päivän tulisi sijoittua laidunkaudelle touko-syyskuuhun ja 30 päivän laidunkauden ulkopuolelle. Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä linjattiin, että jatkossa investointitukia ei enää myönnetä pihatoille, ellei niiden yhteydessä ole käytettävissä jaloittelutarhaa tai laidunta. Käytännössä lähes kaikkien uusien pihatoiden rakentamiseen haetaan investointitukea, joten muutos edistää tehokkaasti eläinten ulkoilua uusissa pihatoissa. Investointitukea myönnetään myös jaloittelutarhan rakentamiseen olemassa olevan pihaton peruskorjauksen yhteydessä. Nautojen jaloittelua ja laidunnusta tuetaan myös hyvinvointikorvauksen keinoin. Tuottajalla on mahdollisuus saada korvausta muun muassa nautojen jaloittelun ja laidunnuksen järjestämisestä siten, että se ylittää eläinten hyvinvointilainsäädännössä säädetyt vaatimukset.

MTK:n ja Maitovaltuuskunnan ehdotuksessa tuodaan esiin huoli siitä, että osin laidunkauden ulkopuolelle sijoittuva jaloitteluvelvollisuus saattaa edellyttää erillisen jaloittelutarhan rakentamista parsinavetan yhteyteen. Näin saattaa olla, jos tilalla on käytettävissään vain kesäaikaan hyödynnettävä laidun. **Useiden lausunnonantajien** ehdotukset parsinavetoissa pidettävien lehmien ja –hiehojen ympärivuotisesta jaloitteluvelvoitteesta edellyttäisi todennäköisesti erillisen jaloittelutarhan rakentamista parsinavetan yhteyteen sellaisella tilalla, jossa jaloittelutarhaa ei ennestään ole olemassa.

Ministeriön näkemyksen mukaan ei voitane olettaa, että kaikilla toiminnassa olevilla tiloilla on tarhaksi sopivaa maa-aluetta navetan välittömässä läheisyydessä. Lisäksi tarhan rakentamisesta saattaisi aiheutua tiloille merkittäviäkin kustannuksia. **Näin ollen säännöksiä, jotka edellyttäisivät uuden jaloittelutarhan rakentamista toiminnassa olevan navetan yhteyteen, ei ministeriön näkemyksen mukaan tulisi säätää. Ministeriö muuttaa myös ehdotustaan nautojen suojelua koskevan valtioneuvoston asetuksen muutokseksi siten, että 90 päivän jaloitteluvelvoite voitaisiin toteuttaa kokonaisuudessaan laidunkaudella:**

17 §

Laiduntaminen ja jaloittelu

Lypsylehmät ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot, jotka pidetään kytkettyinä, tulee päästää laitumelle tai muuhun tarkoituksenmukaiseen jaloittelutilaan vähintään 90 päivänä kalenterivuosittain siten, että vähintään 60 päivää näistä sijoittuu ajanjaksolle, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta. ~~60 päivänä ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta sekä vähintään 30 päivänä ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä lokakuuta ja päättyy 30 päivänä huhtikuuta.~~ Jaloittelutilan pinta-alan on oltava vähintään 6 neliömetriä siellä pidettävää nautaa kohden. Pinta-alan on oltava kuitenkin aina vähintään 50 neliömetriä.

(2 mom kuten hallituksen esityksen liitteessä olevassa asetusluonnoksessa)

Ministeriö ei näe mahdollisuuksia säätää laidunnusvelvoitetta toiminnassa olevissa navetoissa pidettäville naudoille. Toiminnassa olevien pihatoiden yhteydessä ei välttämättä ole lainkaan laidunmaata, sillä tätä ei ole edellytetty pihattoa rakennettaessa. Voimassa olevan jaloitteluvelvoitteen takia toiminnassa olevilla parsinavetoilla (vapautusmenettelyn piirissä olevia parsinavetoita lukuun ottamatta) käytössään joko jaloittelutarha tai laidun tai molemmat. Laitumen olemassaoloa ei kuitenkaan ole edellytetty parsinavetoidenkaan yhteydessä. Laidunnusmahdollisuuden järjestäminen kaikkien toiminnassa olevien navetoiden yhteyteen on siten vaikeasti toteutettavissa.

Porsitus- ja tiineytyshäkit
(37 §, 122 §)

- **Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, HY ELTDK, Ruokavirasto, Suomen Eläinlääkäriliitto, SEY ja Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto** esittävät, että porsitushäkeistä luopumiselle säädettäisiin siirtymäaika. **Animalia** ehdottaa, että siirtymäaika olisi korkeintaan viisi vuotta. Lisäksi Animalia esittää, että olemassa olevien porsitushäkkirakenteiden peruskorjaamisen mahdollistava säännös tulisi poistaa. Animalian mukaan säännös pidentäisi häkkisikaloiden käyttöikää lähes loputtomasti. **HY ELTDK** esittää näkemyksenään, että pelkästään kieltämällä kiinteiden porsitushäkkien rakentaminen ei aukottomasti varmisteta emakoiden vapaaporsitusta tai edes vapaaimetystä tulevaisuudessa. Sen sijaan pykälä, tai vähintään pykälän perustelut, olisi kirjattava niin, että häkkityypistä riippumatta emakon pitäminen vapaana on lainsäätäjän lähtökohta ja tavoite. Emakoiden pito pitkäaikaisesti ja rutiininomaisesti porsitushäkeissä voitaisiin kieltää yksiselitteisesti ja selkeästi. **Suomen Eläinlääkäriliiton** mukaan siirtymäaika voisi olla esimerkiksi 20 vuotta. **SEY** ehdottaa 15 vuoden siirtymäaikaa. **Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto** esittää, että porsitushäkkien käyttö tulee kieltää täsmällisellä laissa säädetyllä siirtymäajalla, eikä sallia epämääräisen käyttöiän loppuun asti. Käyttöikää on mahdotonta valvoa, ja porsitushäkkejä voidaan korjaamalla pitää käyttökelpoisina vähintään vuosikymmeniä. Liitto katsoo, että kohtuullinen siirtymäaika on vuoden 2028 loppuun mennessä. **Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta** toteaa, että neuvottelukunnan niukka enemmistö kannattaa porsitushäkkien kieltämistä siirtymäajalla. Lisäksi neuvottelukunta toivoo, että eläinten vapaan liikkumisen mahdollistavavia pitotapoja edistetään niin, että niihin päästään mahdollisimman nopeasti.

- **Animalia** esittää, että tiineytyshäkkikiellon siirtymäaikaa olisi lyhennettävä vähintään kahdella vuodella. **SEY** esittää siirtymäajaksi enintään 10 vuotta. Lisäksi SEY esittää, että kahdeksan päivää on liian pitkä ja huonosti perustelu aika tiineytyshäkin käytölle. **Suomen eläinoikeusjuristit** vastustavat lain hyväksymistä, mutta jos laki hyväksytään, tulisi ehdotettuja siirtymäaikoja merkittävästi lyhentää, vähintään ne puolittaen. **Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto** esittää, että tiineytyshäkkien käyttö tulee sallia ainoastaan siemennystoimenpiteen aikana. Eläinten säilyttäminen tiineytyshäkissä useiden päivien ajan on haitallista eläinten hyvinvoinnille eikä siemennystyön käytännön vähäinen helpottaminen ole riittävä peruste aiheuttaa tätä merkittävää haittaa. Lisäksi eläimen tiineytyshäkissä pidon keston arviointi valvonnassa on käytännössä mahdotonta eikä yli viikon kestävää pitämistä voitaisi tehokkaasti valvoa. **HY ELTDK** tuo esiin, että paras ajankohta emakkoryhmien muodostamiselle on välittömästi vierotuksen jälkeen– tätä suosittelee myös EFSAn tuore raportti.

- **Atria, HKScan ja Snellman** tuovat esiin, että porsitus-ja tiineytyshäkkien kieltäminen aiheuttaa toimialalle lisäkustannuksia, mutta niitä kompensoidaan eläinten hyvinvointikorvauksen kautta porsastuotantotiloille, jotka kykenevät investoimaan uuteen tuotantomuotoon. Liha-alan näkökulmasta on erittäin merkityksellistä, että lain voimaantultua tiloilla olemassa olevat porsitushäkit saadaan käyttää elinkaareensa loppuun saakka. **Elintarviketeollisuusliitto** ehdottaa, että lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovellettaisiin emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta siirtymäaikaa 1.1.2038 saakka (15 vuotta), jotta sikalan peruskorjaukset ja investoinnit olisi mahdollista rytmittää ja toteuttaa vaiheittain tuotantovaiheiden mukaan. **Suomen Sikayrittäjät** ehdottavat, että tiineytyshäkeistä luopumiselle ehdotettu 12 vuoden siirtymäaika poistettaisiin ja sen sijaan säädettäisiin uusien tiineytyshäkkien rakentamisen ja käyttöön ottamisen kiellosta samaan tapaan kuin porsitushäkeistä ja parsinavetoista on ehdotettu. Suomen Sikayrittäjät perustelee esitystään liiallisten kustannusten välttämisellä ja eri eläinlajien tasapuolisella kohtelulla sekä esittää näkemyksenään, että eläinten hyvinvointi kehittyy enemmän vapaaehtoisella siirtymällä lainsäädännön sijaan. **Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund**

SLC (jäljempänä SLC) ehdottaa, että siirtymäkausi tiineytyshäkeistä luopumiselle olisi 12 vuoden sijasta 15 vuotta. SLC perustelee ehdotustaan sika-alan heikolla kannattavuudella ja tehtyjen investointien poistoajan pituudella.

MMM vastine:

Emakoiden tiineytys- ja porsitushäkkien osalta ministeriö viittaa hallituksen esityksessä esille tuotuihin seikkoihin. Edellä parsinavetoita käsiteltäessä on esitelty ehdotettuun 37 §:ään sisältyvää jatkuvan kytkettynä pidon kieltoa sekä kieltoa rajoittaa eläimen liikkumista jatkuvasti kääntymistä estävillä rakenteilla. Pykälässä kiellettäisiin uusien porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto. Poikkeuksista 37 §:n liikkumisen rajoittamisen kieltoon säädettäisiin sikojen osalta 122 §:ssä. Pykälän mukaan kieltoa ei sovellettaisi lain voimaan tullessa käytössä olleisiin porsitushäkkeihin. Sikalan laajennuksen tai peruskorjauksen yhteydessä porsitushäkkien määrää ei kuitenkaan saisi lisätä. Lain voimaan tullessa toiminnassa olevien sikaloiden tiineytyshäkkien osalta kieltoa sovellettaisiin 1.1.2035 alkaen ellei sikalaa laajenneta tai peruskorjata tätä ennen. Siirtymäajan jälkeenkin tiineytyshäkkien käyttö olisi sallittua enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä.

Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella. Vapaaehtoinen siirtymä kohti vapaaporsitusta on edennyt viime vuosina vauhdikkaasti. Vapaaporsituksen on todettu olevan taloudellisesti kannattavampaa kuin porsitushäkeissä tapahtuvan tuotannon, mikä osaltaan edistää nopeaa siirtymää. Toisaalta vapaaporsitukseen siirtyminen edellyttää sikalassa muun muassa rakenteellisia muutoksia, mistä voi aiheutua merkittäviäkin investointikustannuksia. Lain voimaan tullessa käytössä olevien porsitushäkkien käytön salliminen ilman takarajaa mahdollistaa häkkien käytön niiden käyttöiän loppuun saakka, jolloin muutoksesta ei aiheudu investointikustannuksia. Tässä yhteydessä ministeriö selventää, että toisin kuin **Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto** esittää, valvonnassa ei ole tarpeen ottaa kantaa häkkien käyttöiän pituuteen. Ehdotetussa 122 §:n mukaan lain voimaan tulessa käytössä oleviin porsitushäkkeihin ei sovelleta 37 §:n 2 momentin kieltoa. Säännöksessä ei näin ollen viitata porsitushäkkien käyttöikään, vaan tämä mainitaan pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa samalla kun selostetaan perusteita ehdotetulle säännökselle investointikustannusten välttämiseksi. Ministeriö ei kannata **Animalian** ehdotusta siitä, että porsitushäkkien peruskorjaamisen mahdollistava säännös tulisi poistaa. Mahdollistamalla lain voimaan tullessa käytössä olleiden porsitushäkkien korjaaminen pyritään estämään rikkinäisistä ja huonokuntoisista häkkirakenteista eläimille aiheutuvia hyvinvointiriskejä. Ministeriön arvion mukaan häkkirakenteiden korjaamismahdollisuus ei pitkitä porsitushäkkien käytöstä luopumista olennaisella tavalla.

Myös tiineytyshäkkien pitkäaikaisesta käytöstä luopuminen aiheuttaa tuottajille sekä sikalan rakenteellisista muutoksista että lisääntyneestä työstä aiheutuvia kustannuksia. Ehdotettua siirtymäaikaa on pidetty tarpeellisena vähentämään muutoksesta elinkeinolle aiheutuvia kustannuksia.

Toimialaa kannustetaan maatalouspolitiikan keinoin siirtymään häkittömään tuotantoon mahdollisimman joutuisasti. CAP-suunnitelman 2023-2027 eläinten hyvinvointikorvauksiin sisältyy sekä vapaaporsitusta että parannettuja porsimisolosuhteita koskevat toimenpiteet. Myös tiineytyshäkeistä luopumisesta aiheutuvia kustannuksia on tarkoitus korvata hyvinvointikorvauksen toimenpiteellä. Tiineytys- ja porsitushäkeistä luopumiseen tähtääviin investointeihin myönnetään lisäksi investointitukea.

Komissio valmistelee osana EU:n eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistusta emakoiden häkissä pidon kieltoa siirtymäajalla. Tätä koskeva EU:n asetusehdotus valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä.

Jatkuvan juomaveden vaatimus nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa
(21 §, VNA nautojen suojelusta, VNA koirien ja kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta, VNA turkiseläinten suojelusta)

- **Lausunnonantajat** kannattavat yleisesti ehdotettua vaatimusta, jonka mukaan nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa tulee olla jatkuvasti vettä saatavilla. Useat lausunnonantajat kiinnittävät kuitenkin huomiota vaatimukseen ehdotettuihin poikkeuksiin, joista säädettäisiin pääosin esityksen liitteenä olevissa valtioneuvoston asetuksissa.

- **Animalia** esittää, että asetustasolle suunnitellut igluvasikoita ja tiettyjä turkiseläinryhmiä koskevat poikkeukset tulee poistaa. Asetusluonnokseen kirjattu vaatimus kolme kertaa päivässä tarjottavasta vedestä ei riitä varmistamaan sitä, etteivät nämä eläimet altistuisi janolle pakkaskeleillä. Animalian näkemyksen mukaan ammattimaisessa eläintenpidossa tulee aina kyetä järjestämään jatkuva vedensaanti kaikille nisäkkäille ja linnuille. Sulana pysyvien vedenjakojärjestelmien kalleus ei ole peruste sille, että eläin voidaan altistaa voimakkaalle janolle. Kovilla pakkasilla vesi jäätyy hetkessä juoma-astioihin, vaikka se tuotaisiin sinne lämmitettynä. Eläintenhoitaja ei voi silloin mitenkään varmistua siitä, ettei eläin ehtisi tuntea voimakastakin janoa ennen seuraavaa juottokertaa. Vedensaannin valvonta on näissä tapauksissa myös vaikeaa valvovalle viranomaiselle. **Eläinten hyvinvointikeskus**, **eläinsuojeluasiamies** ja **HY ELTDK** esittävät, että jatkuvaa vedensaantia koskevista poikkeuksista tulisi säätää nojautuen tutkittuun tietoon eläinten veden tarpeesta ja juomiskäyttäytymisestä. Eläimet voivat pysyvän pitopaikan lisäksi viettää huomattavan paljon aikaa esimerkiksi ulkotarhoissa. Tarhauksen aikaisesta juomaveden saannista tulee säätää tarkemmin asetustasolla. Myös **Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta** ja **Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta** toteavat, että säädettävien poikkeusten tulisi perustua tutkittuun tietoon eläimen veden tarpeesta. **Eläinsuojeluasiamiehen** mukaan jatkuvaa juomavettä tulee edellyttää siirtymäajan jälkeen myös nahkottavien turkiseläinten, rekikoirien ja igluvasikoiden pysyvissä pitopaikoissa. Myös useita tunteja vuorokaudesta ulkotarhassa tai laitumella oleville eläimille tulee turvata jatkuva juomavesi eläinsuojan lisäksi. **Suomen Eläinlääkäriliiton** näkemyksen mukaan poikkeuksia jatkuvaan vedensaantiin tulisi olla mahdollisimman vähän. Taloudelliset syyt eivät ole riittävä peruste poikkeukselle. Kohta 6 mahdollistaa poikkeuksen, jos sulan veden jatkuva saanti on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Tämä ei saisi tarkoittaa sitä, ettei vettä tarvitse olla tarjolla, jos tästä aiheutuu kustannuksia.

- **SEY** ja **Animalia** esittävät, että siitoseläiminä pidettävien turkiseläimille esitetty siirtymäaika jatkuvalle juomavedelle on edelleen liian pitkä.

- **Elintarviketeollisuusliitto** ehdottaa, että lakiesityksen liitteenä olevaa nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n muuttamisesta tehtyyn esitykseen lisättäisiin uusi momentti: *Nautojen kylmäpihatoissa jatkuvaa vedensaantia ei edellytetä veden jäätyessä sääolosuhteiden takia, kun eläimiä joudutaan jakamaan tilapäisesti tavanomaista pienempiin karsinoihin tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi tai erityishoidon järjestämiseksi. Jatkuvaa vedensaantia ei edellytetä myöskään veden jäätyessä sääolosuhteiden takia vain osan vuorokautta käytössä olevilla jaloittelualueilla. Naudoille on kuitenkin tarjottava vettä vähintään kaksi kertaa vuorokaudessa.* Lisäksi ehdotetaan, että vasikoiden vaatimus veden tarjoamisesta muutettaisiin muotoon ”vähintään kolme kertaa vuorokaudessa”. **MTK** huomauttaa, että poikkeuksissa on syytä huomioida myös eläimen erottelun tarve ryhmästä esim. poikimista varten. Esimerkkinä emolehmäkasvattamot, joissa saattaa olla kevättalvella emoja poikimassa siirrettävin aidoin tehdyissä väliaikaisissa poikimakarsinoissa, jolloin juomavesivaatimukseksi tulisi riittää 3 kertaa päivässä juotto, ei jatkuvan sulan veden saantia. Myös karitsointi- ja vohlimisaikana uuhien ja kuttujen poikimakarsinoissa on vastaavanlainen tilanne, jolloin 3 kertaa päivässä juotto tulisi riittää. Myös **Suomen Lammasyhdistys** esittää, että jatkuvan juomaveden vaatimusta ei sovellettaisi uuhien karitsointikarsinoihin, vaan eläinten juottaminen kolme kertaa päivässä riittäisi.

- **Suomen Kennelliiton** näkemyksen mukaan jatkuvaa vedensaantia koskeva poikkeus tulisi säätää asetustasolla kattamaan kaikki kiinteät koirien ulkotarhat silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Myös **Suomen Koirankasvattajat** esittävät, että jatkuvaa vedensaantia talviaikaan koskevasta poikkeuksesta olisi tarpeellista säätää myös muun ulkona tapahtuvan koirien pidon, esimerkiksi koko- tai osapäiväisesti ulkotarhoissa elävien koirien osalta. Ehdotusta perustellaan sillä, että jatkuvan sulan veden saannin takaaminen talviolosuhteissa on huomattavan hankalaa myös sellaisille yksityishenkilöiden tai pienimuotoista kasvatustoimintaa harjoittavien koirankasvattajien koirille, jotka elävät ulkotarhoissa joko osittain tai kokonaan, koskien myös isoa osaa suomalaisten ulkotarhoissa eläviä metsästyskoiria. Jatkuvan sulan veden saannin takaamisesta aiheutuisi myös näille tahoille huomattavia kustannuksia.

MMM vastine:

Ehdotetun 21 §:n mukaan nisäkkäillä ja linnuilla tulisi pysyvissä pitopaikoissaan olla jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Pykälässä säädettäisiin eräistä kaikkia eläintenpitomuotoja koskevista poikkeuksista tähän pääsääntöön. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin poikkeuksista sellaisia pysyviä pitopaikkoja koskien, joissa veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää niin sanottujen igluvasikoiden (ulkokarsina, jossa kevytrakenteinen säänsuoja), ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien ja samana vuonna nahkottavien turkiseläinten pitopaikkoja koskevista poikkeuksista jatkuvasti saatavilla olevan veden vaatimukseen. Näille eläimille jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei edellytettäisi silloin, kun vesi sääolosuhteiden vuoksi jäätyy. Tällöinkin eläimille olisi tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä. Asetustasolla säädettäisiin myös siitoseläiminä pidettäviä turkiseläimiä koskevasta siirtymäajasta jatkuvan vedensaannin vaatimukseen. Siirtymäaika päättyisi 30.12.2029.

Jatkuvan vedensaannin vaatimuksen taloudellisia vaikutuksia igluvasikoiden, ammattimaisten rekikoiratarhojen sekä turkiseläinten pitopaikkoihin on käsitelty hallituksen esityksen kohdassa 4.2.1. Tutkittua tietoa etenkin rekikoirien ja turkiseläinten vedentarpeesta on rajallisesti saatavilla. Poikkeusten piirissä olevien eläinten vedensaantia on pyritty turvaamaan sillä, että jatkuvaa vedensaantia koskeva poikkeus on rajattu koskemaan vain pakkaskelejä ja tällöinkin eläimet olisi juotettava vedellä vähintään kolme kertaa päivässä. Muulloin eläimillä olisi oltava jatkuvasti vettä saatavilla. Siitoseläiminä pidettäviä turkiseläimiä koskeva siirtymäaika on tarpeen, koska kaikilla turkistarhoilla ei vielä ole sähkölämmitteistä juottojärjestelmää. Juottojärjestelmien rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia on käsitelty edellä mainitussa hallituksen esityksen kohdassa.

Ministeriö ei kannata Elintarviketeollisuusliiton, MTK:n, Suomen Lammasyhdistyksen, Suomen Kennelliiton ja Suomen Koirankasvattajien esityksiä lisäpoikkeuksiksi jatkuvan juomaveden vaatimukseen. Eläimen vedentarve lisääntyy etenkin maidontuotannon käynnistyessä, joten erityisesti poikimisen, karitsoinnin ja vohlimisen aikaan ja sen jälkeen vettä tulisi olla eläimellä jatkuvasti saatavilla. Voimassa oleva lainsäädäntö edellyttää, että lypsettävillä kutuilla on jatkuvasti vettä saatavilla. Myös sairaiden eläinten vedensaannista on erityisen tärkeää pitää huolta, joten sairaskarsinoissa vettä tulisi aina olla saatavilla. Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että jatkuvan vedensaannin vaatimus koskee vain eläimen pysyvää pitopaikkaa, jolla ehdotetun 5 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan. Kohdan perusteluissa selvennetään, että esimerkiksi hevosen ulkotarhaa ei pidettäisi pysyvänä pitopaikkana, jos hevonen viettää suurimman osan vuorokaudesta karsinassaan. Ulkona pidettävien harrastuskoirien osalta ministeriö toteaa, että ammattimaisilla rekikoiratarhoilla koirien määrä voi olla satoja koiria, jolloin sähkölämmitteisen lämpöjuottojärjestelmän rakentaminen voi olla vaikeasti toteutettavissa ja aiheuttaa suuriakin kustannuksia. Rekikoiratarhojen tilanne on siten huonosti verrattavissa yksityishenkilöiden ulkotarhoissa pitämiin koiriin.

Porsaiden kirurgisen kastraation kielto
(15 §, 16 § ja 126 §, VNA eläimille tehtävistä toimenpiteistä)

- **Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus** ja **eläinsuojeluasiamies** ja kannattavat kirurgisen kastraation kieltoa, mutta pitävät 12 vuoden siirtymäaikaa kirurgisesta kastraatiosta luopumiseen liian pitkänä. **HY ELTDK**:n mukaan on kiitettävää ja nykytutkimuksen mukaista, että porsaiden kivuliaasta kastroinnista luovutaan siirtymäajalla. **SEY** pitää kirurgisen kastraation kieltoa kiitettävänä. **Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus** ja **HY ELTDK** pitävät neljän vuoden siirtymäaikaa paikallispuudutuksen käyttöön ottamiseksi liian pitkänä. **Suomen Eläinlääkäriliitto** pitää porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumista siirtymäajalla erittäin kannatettavana ja pitää hyvänä myös sitä, että tulehduskipulääkkeen käyttö ja myöhemmin puudutus tulevat pakollisiksi siirtymäajaksi.

- **Atria, HKScan ja Snellman** tuovat esiin kirurgisen kastraation kiellon mukanaan tuomia haasteita. Kielto edellyttää muutoksia porsaiden käsittelyyn, eläinten sukupuolilajitteluun loppukasvatuksessa, näytteenottoon teurastuksessa sekä karjunhajuisten ruhojen erittelyä ja käsittelyä teurastuksen jälkeen. Nykyisten tukimekanismien puitteissa ei ole olemassa teollisuudelle kohdistettavia relevantteja tukikeinoja tai -välineitä. Toimiala esittää useita ei-lainsäädännöllisiä keinoja muutoksen tukemiseksi: 1. Investointitukien laajentamista eläinten hyvinvointia edistäviin teollisuuden investointeihin TEM:n alaisten välineiden kautta, esim. Business Finland. 2. Maa-ja metsätalousministeriön kastraatiotyöryhmään on asetettava myös työ-ja elinkeinoministeriön (TEM) edustaja mukaan. 3. Uusien tilatason eläinten hyvinvointikorvaustoimenpiteiden (EHK) valmistelun aloittamista kastraatiokiellon edellyttämien vaatimusten täyttämiseksi, voimaantulo 2024 alkaen. 4. Selvitystä mahdollisuudesta eläinten hyvinvointikorvauksen laajentamiseksi myös teollisuudelle aiheutuviin lisäkustannuksiin. Eläinten hyvinvoinnin edistäminen edellyttää teollisia ratkaisuja, ja teollisuuden kilpailukyvyllä on suora yhteys tilityskykyyn alkutuottajille. 5. Keskeisten vientimaiden protokolliin liittyvien epävarmuustekijöiden aktiivista ratkomista maa-ja metsätalousministeriön (MMM) johdolla.

- **Elintarviketeollisuusliitto** vastustaa kirurgisesta kastraatiosta luopumista 12 vuoden siirtymäajalla ja perustelee kantansa sillä, että kirurgisesta kastraatiosta luopuminen edellyttää mittavia markkinaselvityksiä, erilaisten toimintamallien arvioimista sekä kustannusten selvittämistä. Pelkästään teollisten investointien ja kaupallisten menetysten aiheuttama kustannusvaikutus nousee kymmeniin miljooniin euroihin. **MTK** suhtautuu kriittisesti kirurgisen kastraation kieltämiseen, mutta näkee muutostarpeen olemassaolon. MTK:n näkemyksen mukaan muutos tulisi tehdä hallitusti, mieluummin vapaaehtoisia laatujärjestelmiä kehittäen ja riittävästi aikaa varaten. **SLC** suhtautuu kriittisesti ehdotukseen kieltää karjuporsaiden kirurginen kastraatio, kunnes on varmistettu, että on olemassa toteuttamiskelpoisia, kansainvälisesti tunnustettuja vaihtoehtoja, jotka sulkevat pois karjun aiheuttaman hajun lihassa. Hätäinen kieltopäätös ilman toimivaa vaihtoehtoa vaikuttaisi tuhoisasti Suomen sianlihan vientiin. SLC:n mielestä on tärkeää käyttää siirtymäkausi vaihtoehtojen huolelliseen arviointiin ja varautua reagoimaan myös lainsäädännöllisesti, jos toimivia ratkaisuja ei löydy siirtymäkauden aikana.

- **ETT ry** esittää kysymyksen siitä, kuka järjestää tuottajien koulutuksen ja ylläpitää rekisteriä koulutuksen saaneista.

MMM vastine:

Ministeriö toteaa, että porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopuminen edellyttää merkittäviä muutoksia siantuotannossa ja tarvittavien muutosten toteuttamiseksi on

tarpeen säätää riittävän pitkästä siirtymäajasta. Ehdotuksen mukaan siirtymäaika päättyisi 30.12.2034. Suomessa pidettävien sikalinjojen täyskarjukasvatuksesta on toistaiseksi vain vähän kokemusta. Siksi tarvitaan myös tutkimusta siitä, miten sikojen jalostusta, ruokintaa ja pitoa on muutettava, kun kasvatetaan täyskarjuja leikkojen sijaan. Teurastamoiden on lisäksi varustauduttava haisevien ruhojen tunnistamiseen ja erittelyyn muista ruhoista. Ministeriö on asettanut marraskuussa 2022 työryhmän laatimaan toimenpidesuunnitelman kirurgisesta kastraatiosta luopumiseksi. Työryhmä koostuu elinkeinon, eläinsuojelujärjestöjen, eläinten hyvinvointitutkimuksen, Suomen Eläinlääkäriliiton ja viranomaisten edustajista. Työ- ja elinkeinoministeriön toivomuksesta heidän edustajaansa kuullaan työryhmässä tarvittaessa.

Ehdotuksen mukaan porsaiden kirurgisessa kastraatiossa edellytettäisiin paikallispuudutuksen käyttämistä 1.1.2027 alkaen. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, että paikallispuudutuksen voisi tehdä henkilö, joka on suorittanut porsaiden kirurgiseen kastraatioon pätevöittävän koulutuksen tai tutkinnon osan. Säännös edellyttää siis kaikkien kirurgista kastraatiota tekevien tuottajien ja sikalahenkilöstön täydennyskouluttamista. Tällä hetkellä tarvittavaa koulutusta ei ole vielä saatavilla eikä suunniteltuna. Kastraatiotyöryhmä tekee ehdotuksen, miten järjestetään koulutus toimenpiteen tekijöille, jotta he voivat käyttää siirtymäaikana paikallispuudutusta. Ministeriö rahoittaa hanketta, jossa Helsingin yliopiston eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus valmistelee tarvittavaa koulutusmateriaalia. Koulutuksen saaneista ei ole tarkoitus pitää rekisteriä, vaan pätevyys osoitetaan koulutuksesta saadulla todistuksella. Lisäksi ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan paikallispuudutetta saa käyttää pääsääntöisesti vain eläinlääkäri. Näin ollen eläinlääkelainsäädäntöä on tältä osin muutettava. **Ministeriön näkemyksen mukaan paikallispuudutuksen käytölle ehdotettua siirtymäaikaa ei edellä kerrotuista syistä johtuen voida lyhentää nyt ehdotetusta.**

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminta
(61 §)

- **Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies**, **Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto**, **Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto ja Ähtärin eläinpuisto** esittävät, että hoitolatoiminnan harjoittamisen tulisi olla luvanvaraista toimintaa. Ehdotusta perustellaan sillä, että hoitolatoimintaan käytettävät tilat tulisi tarkastaa ennen toiminnan aloittamista ja säännöllisesti vuosittain sen jälkeen. Myös hoitomahdollisuudet tulisi tarkastaa ennen toiminnan aloittamista ja hoitolatoiminnan harjoittajalta tulisi edellyttää osaamista. **Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto** tuo esiin, että hoitolaluvassa voitaisiin rajoittaa hoidettavien eläinlajien kirjoa sekä määritellä toiminnan laajuutta ja laatua, mikä vähentäisi sekä toimijoihin että viranomaisiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. **Ähtärin eläinpuiston** mukaan luvan hakeminen ja saaminen ei olisi jo toiminnassa oleville asianmukaisille villieläimiä hoitaville tahoille merkittävästi vaivalloisempaa kuin ilmoituksenteko. Pidemmän päälle tunnettujen ja ennakkoon arvioitujen hoitopaikkojen valvonta olisi selkeämpää sekä hallinnollisten pakkokeinojen näkökulmasta tehokkaampaa kuin suuren, ilmoituksenvaraisen hoitolajoukon valvonta. Pelkkään ilmoitusvelvollisuuteen nojatessaan laista uhkaa tulla tavoitteiden näkökulmasta tehoton, ja silti viranomaisia työllistävä.

- **Korkeasaari** pitää luonnonvaraisten eläinten hoidon muuttamista ilmoituksenvaraiseksi toiminnaksi askeleeksi oikeaan suuntaan. Luonnonvaraisten eläinten hoito voisi olla myös luvanvaraista, jolloin olosuhteet ja hoitomahdollisuudet voisi arvioida jo ennen toiminnan aloittamista. Korkeasaaren mukaan tämä olisi tarkoituksenmukaista ainakin silloin, jos luonnonvaraisten eläinten hoito on jatkuvaa toimintaa.

- **Suomen Eläinlääkäriliitto** kannattaa ilmoitusvelvollisuuden lisäämistä luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa harjoittaville ja pitää sitä selkeänä parannuksena nykytilanteeseen. **Ympäristöministeriö** katsoo, että ehdotettu lainsäädäntö tunnistaisi luonnonvaraisten eläinten pidempiaikaisen hoitotoiminnan aiempaa paremmin, vahvistaisi luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan valvontakeinoja sekä edistäisi hoitoa tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten hyvinvointia.

MMM vastine:

Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella. Loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitoloita koskevat säännökset ovat uusia, eikä hoitolan pitäminen ei ole voimassa olevan lain mukaan edellyttänyt ilmoituksen tekemistä. Ilmoitusvelvollisuus on kuitenkin perusteltua toiminnan valvonnan tehostamiseksi. Käytännössä valvontaviranomainen voi tarkastaa ilmoituksenvaraisen toiminnan heti ilmoituksen saatuaan ja jatkossa toimintaa voidaan valvoa säännönmukaisesti ilman epäilyä hyvinvointilainsäädännön rikkomisesta. Asetustasolla voidaan tarvittaessa säätää tarkempia vaatimuksia luonnonvaraisten eläinten hoitoloiden toiminnalle. Valvontaviranomaisen käytössä olevia pakkokeinoja koskevia säännöksiä ehdotetaan myös täydennettäväksi siten, että valvontaviranomaisella olisi tarvittaessa mahdollisuus kieltää ilmoituksenvarainen toiminta tai sen osa, jos toiminnalle säädetyt edellytykset eivät täyttyisi. Ministeriö pitää ehdotettuja säännöksiä riittävinä turvaamaan loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitoloissa pidettävien eläinten hyvinvoinnin.

Kilpailueläinlääkärin tehtävät
(45 § ja 48 §)

- **Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta, SEY, Suomen Eläinlääkäriliitto** ja **Suomen Eläinoikeusjuristit** ehdottavat, että kilpailueläinlääkärin tulisi olla viranomainen, jolloin tämä voisi puuttua ilman kilpailunjärjestäjän apua suoraan eläinten hyvinvointia vaarantavaan toimintaan eläinkilpailussa ja esimerkiksi keskeyttää kilpailun. **SEY** ehdottaa, että kilpailueläinlääkärit olisivat työsuhteessa Ruokavirastoon tai aluehallintovirastoon, jotka myös vastaisivat kilpailueläinlääkärien säännöllisestä ja jatkuvasta kouluttamisesta. Ruokavirasto tai AVI maksaisi kilpailussa eläinsuojeluviranomaisena toimivan kilpailueläinlääkärin palkan ja veloittaisi kilpailujärjestäjältä eläinsuojeluvalvonnan järjestämisestä sille aiheutuneet kulut. Vaihtoehtoisesti SEY ehdottaa, että kilpailueläinlääkäreiltä vaadittava pätevyys pidettäisiin ennallaan, mutta heihin sovellettaisiin kilpailuja valvoessaan virkaeläinlääkäreitä koskevaa sääntelyä oikeuksien ja velvollisuuksien osalta. **Suomen Eläinlääkäriliiton** mukaan omavalvonta ei riitä turvaamaan eläinten hyvinvointia, sillä sekä kilpailun järjestäjillä että kilpailijoilla on yleensä taloudellisia intressejä jatkaa kilpailua.

- **MTK** esittää, että nimetyllä kilpailueläinlääkärillä voisi olla viranomaisen rooli rajattuna ko. kilpailutapahtumaan, ellei kilpailun järjestäjällä ole omaa säännöstöä tai laatujärjestelmää, joilla varmistetaan kilpailueläinlääkärin vastuut ja velvollisuudet.

- **Hippos** toteaa, että pykälässä 45§ koskien eläinkilpailujen ja -näyttelyiden järjestämisestä vastuu kilpailuiden keskeyttämistä eläinten hyvinvointiin ja turvallisuuteen vedoten säilyy jatkossakin kilpailueläinlääkärillä. Kilpailueläinlääkärin tulee järjestäjän puolelta olla oikeutettu kieltämään eläimen sääntöjen vastainen kohtelu ja kilpailuttaminen sekä oltava ylin päättävä taho eläinsuojeluasioissa kilpailutapahtumassa. Pykälässä 48§ koskien kilpailueläinlääkärin tehtäviä ja pätevyyttä, kilpailueläinlääkärin päätösvaltaa kilpailutapahtuman eläinsuojeluvalvojana ei tulisi vähentää. Aikaa eläinsuojeluun liittyvän päätöksen tekemiseen on aikaa käytännössä vain muutama minuutti kilpailutapahtuman ollessa käynnissä. Kilpailueläinlääkärin roolin muuttaminen avustavaksi ja neuvonnalliseksi vaarantaa eläinten hyvinvointia ja kilpailueläinlääkärin toimivalta eläinten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä

on säilytettävä mahdollisissa ristiriitatilanteissa järjestäjän kanssa. Ilmoitusmenettely viranomaisille on hidas ja byrokraattinen tie mikä ei turvaa eläimen hyvinvointia mahdollisissa akuuteissa ongelmatilanteissa. Suomen Hippos ry katsoo, että eläinten hyvinvointi ja eettinen kohtelu kilpailutapahtumassa on ensiarvoisen tärkeää raviurheilun yhteiskunnallisen hyväksymisen säilyttämiseksi. Eläinten hyvinvointia ei tulisi missään tapauksessa heikentää. Eläinlääkäri on koulutuksensa ja kokemuksensa perustella paras henkilö turvaamaan eläinten hyvinvointia akuuteissa eläinsuojeluun liittyvissä kysymyksissä.

- **Suomen Kennelliiton** näkemyksen mukaan Kennelliiton hallinnoimat kokeet ja kilpailut eivät ole sellaista lakiesityksessä tarkoitettua ilmoituksenvaraista eläinkilpailutoimintaa, joissa eläin voi joutua eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle. Kennelliitto toteaa, että koesääntöjen mukaan kaikissa Kennelliiton tapahtumissa on oltava lähimmän päivystävän eläinlääkärin tiedot esillä koko kokeen ajan.

MMM vastine:

Kilpailueläinlääkärin tehtäviä ehdotetaan esityksessä muutettavaksi nykyisestä. Voimassa olevan lain mukainen järjestelmä, jossa yksityinen eläinlääkäri valvoo eläinsuojelulain toteutumista eläinkilpailuissa ja tarvittaessa estää eläimen osallistumisen kilpailuun, ei täytä perustuslain 124 §:ssä säädettyjä vaatimuksia julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Kaikkien ns. riskikilpailujen valvontaan ei ole mahdollista käyttää viranomaisresursseja ja toisaalta yksityisten eläinlääkäreiden valtuuttaminen valvomaan eläinkilpailuja viranomaisten sijaan edellyttäisi kokonaan uuden valvontajärjestelmän luomista. Tämä lisäisi hallinnollista taakkaa ja saattaisi osaltaan vaikeuttaa eläinkilpailujen järjestämistä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan siirtymistä kilpailunjärjestäjän omavalvontaan. Järjestäjän nimeämä kilpailueläinlääkäri ei valvoisi viranomaisen sijaan lainsäädännön noudattamista kilpailussa, vaan hän toimisi kilpailunjärjestäjän nimeämänä asiantuntijana huolehtimassa siitä, ettei kilpailu vaaranna eläinten hyvinvointia. Tässä tehtävässään kilpailueläinlääkäri voisi antaa eläinten hyvinvointiin liittyvää neuvontaa eläimen kilpailuttajalle ja kilpailun järjestäjälle. Jos kilpailueläinlääkäri havaitsisi, että eläinkilpailu vaarantaa eläinten hyvinvointia, hänen olisi viipymättä ilmoitettava havainnostaan kilpailun järjestäjälle. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös kilpailueläinlääkärin tietoon tulleita loukkaantumisia kilpailussa. Kilpailun järjestäjän olisi puolestaan ryhdyttävä tarvittaviin toimiin havaitun vaaran poistamiseksi tai tarvittaessa esimerkiksi kiellettävä eläimen kilpailuttajaa käyttämästä eläintä kilpailuissa. Jos kilpailun järjestäjä ei ryhtyisi välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin, kilpailueläinlääkärin olisi ilmoitettava asiasta viipymättä valvontaviranomaisille, tarvittaessa poliisille. Kilpailueläinlääkärin tehtävänä olisi ehdotetun 47 §:n mukaan myös antaa tarvittaessa ensiavun luonteista hoitoa kilpailuun käytettäville eläimille. Kilpailueläinlääkäriksi voitaisiin siis jatkossakin nimetä myös yksityisiä ammatinharjoittajia, koska kilpailueläinlääkärin tehtävät eivät edellyttäisi perustuslain 124 §:ssä viranomaisille säädettyä merkittävän julkisen vallan käyttöä. Ottaen lisäksi huomioon, että laissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä tarkemmin eläinkilpailun järjestämisestä järjestäjän vastuuta korostaen ja lisäksi kilpailueläinlääkärin ilmoitusvelvollisuudesta valvontaviranomaiselle, säännökset olisivat riittäviä turvaamaan eläinten hyvinvointia kilpailuissa, joissa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle taikka kärsimykselle. Valvontaviranomaiset voisivat jatkossakin tarkastaa eläinkilpailuja säännönmukaisesti ilman epäilyä säännösten rikkomisesta.

Ministeriö ei siten puolla Eläinten hyvinvointikeskuksen, Eläinsuojeluasiamiehen, Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan, SEY:n, Suomen Eläinlääkäriliiton ja Suomen Eläinoikeusjuristien ehdotusta siitä, että kilpailueläinlääkärin tulisi olla viranomainen. Hippoksen lausuntoon ministeriö toteaa, että ehdotetun 45 §:n mukaan kilpailun järjestäjän olisi puututtava yksittäisen eläimen säännösten vastaiseen kohteluun tai käyttöön kilpailussa. Järjestäjän olisi kiellettävä kilpailuttajaa jatkamasta säännösten vastaista kohtelua ja tarvittaessa kiellettävä eläimen käyttäminen kilpailussa. Halutessaan kilpailun järjestäjä voisi delegoida nämä tehtävät myös suoraan kilpailueläinlääkä-

rin tehtäväksi. Kilpailueläinlääkäri toimisi tällöin kilpailun järjestäjän edustajana kieltoja antaessaan. Ministeriön näkemyksen mukaan **Suomen Kennelliiton** alaisista eläinkilpailuista ainakin luolakoirien taipumuskokeet ja vinttikoirien juoksukilpailut olisivat edelleen ns. riskikilpailuja, joihin on nimettävä kilpailueläinlääkäri. Näin on tulkittu myös voimassa olevan eläinsuojelulain 16 §:ää, jossa säädetään kilpailueläinlääkärin nimeämisestä. Kilpailueläinlääkärin on oltava paikan päällä, jotta tämä voi hoitaa tehtäväänsä. Ruokavirasto tulee laatimaan yhdessä kilpailunjärjestäjien kanssa ohjeistusta siitä, millaisia eläinkilpailuita on pidettävä ehdotetussa laissa tarkoitettuina ns. riskikilpailuina.

Tainnuttamatta teurastuksen kielto
(65 §)

- **Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Luonnonvarakeskus, Maitovaltuuskunta, MTK, Suomen Eläinlääkäriliitto, SEY** ja **Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta** kannattavat tainnuttamatta teurastuksen kieltoa, sillä onnistunut tainnutus poistaa eläimen tuntemiskyvyn ennen kuoleman varmistavan verenlaskun aloittamista. Myös **Siipikarjaliitto** kannattaa kieltoa ja pitää tärkeänä sitä, että myös kotitarvekanat tainnutetaan jatkossa asianmukaisesti ennen verenlaskua.

- **Lakialoitteessa 10/2021 vp** ehdotetaan voimassa olevan eläinsuojelulain 33 b §:n (uskonnollisista syistä noudatettava erityinen teurastustapa) kumoamista.

- **Suomen Juutalaisten Seurakuntien Keskusneuvosto** vastustaa tainnuttamatta teurastuksen kieltoa ja esittää, että laissa sallittaisiin rituaaliteurastus ennen edeltävää tainnutusta. Teuraseläimen tajunnan menetys tulisi tällöin varmistaa viimeistään 40 sekuntia verenlaskun jälkeen tehtävällä tainnutuksella. Keskusneuvoston näkemyksen mukaan ehdotettu tainnuttamatta teurastuksen kielto on ristiriidassa sekä Euroopan unionin säädösten että Suomen perustuslain ja muiden lakien takaamien vapauksien kanssa, eikä ole tasapuolinen suhteessaan koko väestöön ja uskonnollisiin vähemmistöihin. Lainsäädäntö nyt esitetyssä muodossa olisi vakavassa ristiriidassa juutalaisten oikeudelle Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (artikla 10) taattua uskonnonvapautta. Nykyisen muotoisen lakiesityksen hyväksyminen vaikeuttaisi juutalaisten elämää Suomessa sekä suoraan että välillisesti. Tämä tulisi aiheuttamaan sekä kansallisia että kansainvälisiä poliittisia, diplomaattisia ja taloudellisia seurauksia. Lisäksi keskusneuvosto toteaa, että Suomen tämänhetkinen lainsäädäntö tai pikemminkin sen virheellinen soveltaminen viranomaisten taholta käytännössä estää kaiken kosherteurastuksen Suomessa kanoja lukuun ottamatta. Keskusneuvoston näkemyksen mukaan shechita on humaani tapa kasvattaa eläimiä ja kohdella niitä, ja siihen liittyy eläinystävällinen ja humaani, mahdollisimman kivuton teurastustapa.

- **Suomen Muslimifoorumi** vastustaa tainnuttamatta teurastuksen kieltoa ja esittää näkemyksenään, että kielto rajoittaa tarpeettomasti muslimien ja juutalaisten uskonnonvapautta sekä rapauttaa näiden kahden uskonnollisen vähemmistön yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa. Kielto on eläinten hyvinvoinnin kannalta tarpeeton sekä osoitus islamofobiasta ja yleisestä uskontovastaisuudesta. Kielto estäisi suomalaisia muslimeja nauttimasta kotimaisesta lihasta, mikä ei ole yhdenvertaista, eettistä tai ekologista.

MMM vastine:

Ehdotetun tainnuttamatta teurastuksen kiellon suhdetta uskonnonvapauteen, yhdenvertaisuuteen ja syrjinnän kieltoon on käsitelty hallituksen esityksen kohdassa 11.9.

Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella. Eläinten hyvinvointitutkimus viime vuosikymmeninä on lisännyt selvästi tietoamme eläinten kyvystä kokea kipua ja kärsimystä, mikä asettaa entistä suuremmat vaatimukset eläinten

asianmukaiselle käsittelylle. Myös tainnuttamatta teurastuksen vaikutusta eläimiin on tutkittu perusteellisesti muun muassa EU:n rahoittamassa DIALREL-hankkeessa, jossa erityisenä tutkimuskohteena oli islamilainen teurastus. Juutalaista teurastustapaa ei ole tutkittu nykyaikaisilla eläinten hyvinvointitutkimus-menetelmillä, mutta nykyisen tutkimustiedon perusteella ei ole syytä epäillä, että se olennaisella tavalla eroaisi muulla tavoin asianmukaisesti toteutetusta tainnuttamatta teurastuksesta eläimen kokeman kivun ja kärsimyksen osalta. Eläimen asianmukainen tainnuttaminen esimerkiksi vaurioittamalla pulttipistoolilla eläimen aivokudosta poistaa eläimen mahdollisuuden kokea kaulasuonten katkaisuun liittyvä voimakas kipu ja sen aiheuttama paniikkireaktio. Lisäksi eläimen riittävä kiinnipito, jotta kaulasuonet voidaan katkaista tajuissaan olevalta eläimeltä, aiheuttaa sinällään eläimelle tarpeetonta ahdistusta, joka voidaan asianmukaisesti toteutetulla tainnutuksella välttää. Tainnutus ennen verenlaskua ei myöskään heikennä ruhon osien elintarvikehygieenistä laatua. Euroopan elintarviketurvallisuusviraston (EFSA) tieteellinen komitea suositteli vuonna 2004 julkaistussa selvityksessään eläinten tainnuttamista aina ennen verenlaskua, koska tainnuttamatta teurastamiseen liittyy vakavia riskejä eläimen hyvinvoinnille. EFSA on toistanut suosituksensa myös vuonna 2020 julkaistussa nautojen teurastusta sekä vuonna 2021 lampaiden ja vuohien teurastusta koskevissa selvityksissään.

Positiivilistat ja niiden muuttaminen
8-10 §, liite 1

- **Animalia** esittää, että vesipuhveli poistettaisiin tuotantoeläinten positiivilistalta kokonaan. Vesipuhveleita kasvatetaan Suomessa ainoastaan yhdellä tilalla. Lajin sopeutumisesta Suomen olosuhteisiin on vain niukasti tietoa. **SEY** suhtautuu kielteisesti vesipuhvelin lisäämiseen tuotantoeläinten positiivilistalle. Mikäli vesipuhveli pidetään positiivilistalla, vesipuhvelin käyttöä maidon tuotannossa ei tule sallia. Vesipuhvelin hyväksyminen positiivilistalle maidontuotantotarkoitukseen olisi vastoin lakiesityksen henkeä ja tarkoitusta. **Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto** esittää, että mm. vesipuhvelia ei tulisi saada pitää tuotantoeläimenä, koska vesipuhvelin lajityypillisten käyttäytymistarpeiden täyttämistä ei voida riittävällä tavalla turvata ympärivuotisesti Suomessa.

- **MTK** kannattaa vesipuhvelin lisäämistä tuotantoeläinlistalle, eikä näe syytä miksi vesipuhvelin käyttötarkoitus olisi rajattu vain lihantuotantoon. Puhvelimozzarella on tärkeä tuote EU:n sisämarkkinoilla ja suomalaisen tuotannon valtti voisi olla tässäkin eettiset tuotantotavat, jotka huomioivat eläinten paremman hyvinvoinnin. Tärkeintä on eläinten hyvä kohtelu ja vastuulliset tuotantomenetelmät maidontuotannossa. Myös **Suomen vesipuhveliyhdistys** esittää, että tuotantoeläinten positiivilistaan lisätään vesipuhvelin käyttötarkoitukseksi lihantuotannon lisäksi myös maidontuotanto. Vesipuhveli on maailman toiseksi yleisin maidontuotantoeläin. Eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi voidaan jatkossa asetuksella määrittää maidontuotantoon liittyvät lajiominaiset lypsykäytännöt, kuten muidenkin maidontuotantolajien kohdalla.

- **Animalia** esittää, että tuotantoeläinten positiivilistalta poistetaan kettu, naali, minkki, supikoira, soopeli ja hilleri. Animalia perustelee esitystään sillä, että lajit ovat heikosti domestikoituneita eivätkä turkistarhaolosuhteet mahdollista lajeille olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamista. Lisäksi supikoira ja minkki aiheuttavat vieraslajiuhan Suomen luonnolle. Myös **SEY** ja **Suomen Luonnonsuojeluliitto** esittävät, että kaikki petoeläinlajit poistettaisiin tuotantoeläinten positiivilistalta. **Suomen Eläinlääkäriliiton** näkemyksen mukaan nykymuotoisen turkistarhauksen ei tule olla hyväksyttävää uuden eläinten hyvinvointilain nojalla. Mikäli turkistarhaus jatkuu, asetuksella tulee säätää esimerkiksi siitoskettujen häkkikokoa merkittävästi suuremmaksi ja häkkien on oltava monimuotoisia ja virikkeellisiä.

- **Toimenpidealoitteessa 23/2021 vp** ehdotetaan turkistuotantoalan kasvattamista. **Toimenpidealoitteessa 109/2020 vp** ehdotetaan kansallista suunnitelmaa turkistuotannon alas ajamiseksi ja luopumistukijärjestelmän luomista turkistarhauksen lopettaville tarhaajille.

Toimenpidealoitteessa 80/2020 vp ehdotetaan puolestaan turkiseläintuotantoa koskevan selvityksen käynnistämistä ja turkiseläinten suojelua koskevan asetuksen päivitystä.

- **Fifur**in näkemyksen mukaan on hyvä, että kaikki tällä hetkellä Suomessa kasvatettavat turkiseläimet on lisätty liitteessä 1 olevaan luetteloon. On hyvä, että sallittujen tuotantoeläinten luettelo on hyvinvointilain liitteenä, jolloin sen muutoksista aina päättää eduskunta. On huomioitava, että tuotantoeläinten luettelostatus vaikuttaa kokonaisiin tuotantoeläinelinkeinoihin.

- **Eläinten hyvinvointikeskuksen** mukaan eläinlajilistojen muuttamisesta tarvitaan valtioneuvoston asetus, jossa annetaan tarkat säännökset muutoshakemuksen sisällöstä, vaadittavista perusteluista, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä hakemuksen käsittelystä. Ruokavirastolla tulisi olla myös mahdollisuus evätä hakemuksen käsittely ja tästä harkinnasta on myös säädettävä tarkemmin.

- **Ruokavirasto** tuo esiin, että ehdotetun 9 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirasto voisi tehdä maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksia eläinlajin lisäämisestä listalle omasta aloitteestaan tai sille tehtyjen hakemusten perusteella. Ruokavirasto pitää ehdotusta erittäin ongelmallisena. Esityksestä ei ilmene millaisen hallintopäätöksen Ruokavirasto asiasta tekisi, kenelle se osoitettaisiin ja mikä sen velvoittavuus ylipäätään olisi. Ruokaviraston tekemän hallintopäätöksen merkitys jää kaiken kaikkiaan hyvin epäselväksi, sillä eläinlajilistoja voidaan kuitenkin muuttaa ainoastaan joko säätämällä siitä laissa tai valtioneuvoston asetuksessa, ei viraston hallintopäätöksellä. Näin muodoin jää epäselväksi myös mikä on tuomioistumen rooli hallintopäätöksen valituskäsittelyssä. Ruokavirasto katsoo, että lainsäädännöllisissä asioissa Suomessa tarvittavan oikeussuojakeinon tarjoaa eduskunnan oikeusasiamies sekä oikeuskansleri, ei hallintotuomioistuin keinotekoisesti luodun täysin uudenlaisen hallintomenettelyn kautta. Ruokavirasto katsoo myös, ettei ylimääräisiä turhia portaita tule luoda ja että lajilistojen muuttamiseen liittyvien velvoitteiden ja selvitysten tulee olla osa normaalia säädösvalmistelua, ja siten lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriön tehtävä. Tässä tehtävässä ministeriö voisi ehdotuksen mukaisesti käyttää apunaan Luonnonvarakeskusta. Nyt ehdotettu hakemusjärjestelmä lisäisi huomattavasti normaalin lainsäätämisjärjestyksen byrokratiaa ja olisi senkin vuoksi täysin väärään suuntaan vievä ja siten hallitusohjelman vastainen. Nykyisen määrärahahakehyksen puitteissa tehtävään ei ole osoittaa resursseja. **Animalian** mukaan eläinlajeja tulisi lisätä positiivilistoille vain poikkeuksellisista ja erittäin hyvin perustelluista syistä. Eläinlajilistojen muuttamista varten laadittujen hakemusten käsittelylle on laadittava tarkka ohjeistus ja Ruokavirastolle taattava riittävät resurssit.

- Ehdotetun 10 §:n mukaan Ruokavirasto voisi myös myöntää poikkeusluvan, jolla voitaisiin yksittäistapauksessa tietyin edellytyksin sallia muun kuin sallitulla eläinlajilistalla olevaan lajiin kuuluvan eläimen tai eläinten pito tuotantoeläimenä tai seura- ja harrastuseläimenä. **Ruokavirasto** vastustaa ehdotusta ja katsoo, että ainoastaan sellaista eläinlajia tulee voida pitää tuotanto-, seura- tai harrastus-eläimenä, jonka osalta on tehty tarkka ja kattava arvio soveltuvuudesta kyseiseen pitomuotoon osana säädösvalmistelua. Yksittäisen kansalaisen tai elinkeinonharjoittajan toiveiden mukaan toimiminen ei vastaa laille asetettua tavoitetta lisätä eläinten kunnioitusta sekä sen taustalla olevaa ajatusta eläimen itseisarvosta. Lisäksi poikkeusluvan mahdollistaminen saattaa aiheuttaa arvaamattoman suuren hakemusten määrän, mikä edellyttäisi ehdottomasti lisäresurssien osoittamista Ruokavirastolle. Myös **Animalia** vastustaa poikkeuslupamahdollisuutta. **SEY**:n mukaan poikkeamismahdollisuus voi työllistää viranomaisia kohtuuttomasti suhteessa sen tarpeellisuuteen. SEY ehdottaa poikkeuslupamahdollisuuden poistamista tai sen määräämistä maksulliseksi.

MMM vastine:

Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella. Ministeriö toteaa, että ehdotetun lain liitteen 1 kohdassa 1 lueteltaisiin ne nisäkäs- ja lintulajit,

joita saa pitää tuotantoeläimenä. Listalle on pyritty sisällyttämään kaikki ne nisäkäs- ja lintulajit, joita Suomessa tällä hetkellä pidetään tuotantotarkoituksessa. Listalla on siten myös turkiseläiminä pidettävät eläinlajit. Vesipuhvelin *(Bubalus bubalis*) pito tuotantoeläimenä sallittaisiin vain lihantuotantotarkoituksessa samaan tapaan kuin voimassa olevassa eläinsuojeluasetuksen 25 §:n 2 momentissa. Nykytietämyksen mukaan maidontuotannon aiheuttamat riskit vesipuhveleiden hyvinvoinnille ovat suurempia kuin lihantuotannossa, eikä voida varmistua siitä, että ehdotetussa 8 §:ssä tarkoitetut olennaiset käyttäytymistarpeet ja fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää. Liitteessä 1 säädettäisiin myös eläinlajeista, joista saa pitää sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Eläimistä, joita saa pitää seura- ja harrastuseläiminä, säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotetussa 9 §:ssä säädettäisiin eläinlajilistojen muuttamisesta ja kansalaisten mahdollisuudesta ehdottaa listalle uutta lajia. Sallittuja seura- ja harrastuseläinlajeja koskevan listan käyttöön ottaminen edellyttää EU-tuomioistuimen määrittelemien reunaehtojen täyttämistä (C-219/07 Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers VZW ja Andibel VZW vs. Belgia, ns. Andibel-tuomio). Käytännössä rajoitusten tulisi olla syrjimättömiä, niiden tulisi perustua tieteelliseen tietoon eläinten hyvinvoinnista ja käytössä tulisi olla menettely, jossa kansalaiset voivat ehdottaa listalle lisättäväksi uusia lajeja. Jos kansalaisen ehdotus lajin lisäämiseksi listalle evätään, tulisi asia voida saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Pykälässä ehdotettua menettelyä sovellettaisiin myös muita kuin seura- ja harrastuseläimiä koskevien eläinlajilistojen muuttamiseen. Käytännössä ehdotetun 9 §:n menettely, jossa kansalaiset osoittaisivat lisäysehdotuksensa listalle Ruokavirastolle, on laadittu vastaamaan EU-tuomioistuimen päätöksessä kuvattuja reunaehtoja. Ministeriö pitää myös ehdotetussa 10 §:ssä tarkoitettua poikkeuslupamenettelyä tarpeellisena. Poikkeuslupa voitaisiin myöntää sellaisissa yksittäistapauksissa, joissa hakija osoittaa pystyvänsä pitämään muuta kuin eläinlajilistalla olevaa eläinlajia tai eläinyksilöä niin, että pykälässä säädetyt vaatimukset täyttyvät. Poikkeuslupamenettely voisi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa yksittäinen harrastaja pitää sellaista harvinaisempaa eläinlajia, jonka ominaisuuksia ja tarpeita vastaava eläinlaji on hyväksytty listalle. Poikkeuslupamenettelyä voitaisiin mahdollisesti käyttää myös uusien tuotantoeläinlajien pitoon silloin, kun niitä on menestyksekkäästi pidetty esimerkiksi muissa maissa vastaavissa olosuhteissa. Kuten muidenkin ehdotetun lain mukaisten lupahakemusten, myös 10 §:ssä ehdotetun poikkeuslupahakemuksen käsittely olisi maksullista.

Eläinten hyvinvoinnin valvonta virka-ajan ulkopuolella

- **Poliisihallitus** esittää, että velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella tulisi säätää aluehallintoviraston tai kuntien tehtäväksi. Mikäli tehtäviä ei säädetä kunnan tai muun viranomaisen tehtäväksi, jäävät kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitaminen pääasiassa poliisin tehtäväksi virka-ajan ulkopuolella. Vaikka poliisi onkin eläinsuojeluviranomainen, ei poliisin tulisi olla ensisijainen toimija, vaan syvällistä asiantuntemusta ja erityisosaamista edellyttävien kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitamisen tulisi olla ensi sijassa kunnaneläinlääkärien vastuulla. Poliisin näkökulmasta on keskeistä, että valvontaa suorittavat virkamiehet, joilla on riittävä ammattitaito tehtäviin (eläinlääkäri) ja joille poliisi voi tarvittaessa antaa virka-apua.

- **Ruokavirasto** ja **Tulli** pitävät erittäin valitettavana, että vastuuta kiireellisten eläinsuojelutapausten hoitamisesta virka-ajan ulkopuolella ei ole nimetty minkään tahon tehtäväksi. Ruokavirasto ja Tulli kiinnittävät huomiota erityisesti Tullin avuntarpeeseen mm. eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi erilaisissa valvontatilanteissa, joihin Tullin eläinalan osaaminen ei riitä. Tulli esittää, että Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen kanssa laadittaisiin toimintamalli myös virka-ajan ulkopuolella toimimiseen.

MMM vastine:

Lakiehdotuksesta on poistettu aiempaan hallituksen esitykseen (154/2018 vp) sisältynyt maakunnan velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella, koska se edellyttäisi lisäresursseja valvontaan sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa.

Ministeriö huomauttaa, että aluehallinnon uudistaminen tullee lähivuosina vaikuttamaan nyt ehdotettuun viranomaisrakenteeseen. Tammikuussa 2021 julkaistussa Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarisessa selvityksessä ehdotetaan, että kuntien nykyisin hoitamat ympäristöterveydenhuollon tehtävät, kuten eläinten hyvinvoinnin valvonta, siirtyisivät sote-uudistusta koskevan hallituksen esityksen mukaisille hyvinvointialueille 1.1.2026. Jos siirto toteutuu, sen yhteydessä voitaisiin arvioida uudelleen myös mahdollisuuksia virka-ajan ulkopuolisen eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämiseen.

Lautakunnan perustaminen

- **Elintarviketeollisuusliitto, ETT ry, Fifur, Suomen Lammasyhdistys, Maitovaltuuskunta, MTK, Siipikarjaliitto ja SLC** ehdottavat erillisen lautakunnan tai lautakuntien perustamista tekemään linjauksia eläinten hyvinvointilainsäädännön tulkinnasta ja valvonnasta. Esitysten mukaan esimerkiksi Ruokaviraston yhteyteen perustettaisiin vahinkolautakunnan kaltainen asiantuntijapaneeli, jossa arvioidaan tuotantoeläinten valvonnan linjauksia ja taloudellisia vaikutuksia (tuet) sekä annettaisiin suosituksia tarkastusten laadun yhtenäistämiseksi. Asiantuntijapaneelissa tulisi olla valvonnan, neuvonnan ja sidosryhmien edustus. Asiantuntijapaneelin linjauksista olisi hyötyä valvonnan yhdenmukaistamisessa, ne tukisivat yksittäisen valvojan toimintaa sekä varmistaisivat tuottajien oikeusturvan. Lautakunnan asema olisi selkeästi ohjausrooliltaan vahvempi kuin tällä hetkellä nimetyt eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat tai Ruokaviraston vetämät eri sektoreiden sidosryhmäkeskustelut. Menettelyllä helpotettaisiin vähitellen myös valvontaviranomaisten taakkaa, kun hallintooikeudelle menevät valitukset vähenisivät.

MMM vastine:

Ministeriö toteaa, että yhteistoiminta eri toimijoiden välillä on kannatettavaa. Kyse olisi tällöin ministeriön käsityksen mukaan kuitenkin lähinnä keskustelu- ja koulutustilaisuuksista erilaisten aihealueiden, esimerkiksi lain soveltamista koskevien linjausten osalta. Ruokaviraston asettamana toimii jo tällä hetkellä viljelijätukien hyvän hallinnon työryhmä (VILHA), joka käsittelee viljelijätukien toimeenpanoa ja hyvän hallinnon toteutumista. Työryhmässä on edustettuna maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja maaseutuhallinnon lisäksi laajasti tuottajajärjestöjä. Sen lisäksi Ruokavirasto järjestää säännöllisesti sidosryhmätapaamisia eri tuotantoeläinlajeja ja pitomuotoja edustavien toimijoiden kanssa. Tapaamisissa keskustellaan esimerkiksi eläinten hyvinvoinnin valvonnan tulkinnoista ja kipukohdista. Tarvittaessa yleisempiä tai laajempaa linjausta edellyttäviä tuotantoeläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyviä kysymyksiä voidaan nostaa edellä mainitun VILHA-työryhmän käsittelyyn. Tarvittaessa työryhmän nimeä voidaan tarkentaa siten, että se kuvaa paremmin sen toimintaa myös eläinten hyvinvoinnin alueella. Yleisempää keskustelua tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja hyvinvoinnin valvonnasta käydään ministeriön asettamassa Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnassa, jonka jäsenet edustavat laajasti eri tuotantoeläimiin liittyviä yhteiskunnan aloja.

Ministeriö ei puolla ehdotettujen lautakuntien asettamista lakisääteisinä. Valvontaviranomaisen tekee soveltamisratkaisun virkavastuulla, ja tuomioistuin viimekädessä ratkaisee asian. Ministeriö toteaa, että lakiehdotuksen 71 §:n 1 momentin mukaan Ruokavirasto suunnittelisi, ohjaisi ja kehittäisi valtakunnallisesti eläinten hyvinvoinnin valvontaa sekä valvoisi hyvinvointisäädösten noudattamista. Lakiehdotuksen 72 §:n 1 momentin mukaan

aluehallintovirasto suunnittelisi, kehittäisi ja ohjaisi eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä valvoisi eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista toimialueellaan. Lakiehdotuksen 81 §:n mukaan Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä valvontaa ja tarkastuksia suoritettaessa. Edellä mainittujen viranomaisten tehtäviin kuuluu virallisen valvonnan laadun varmistaminen auditoimalla ja kouluttamalla valvontahenkilöstöä.

Eläimen omistajan oikeus avustajan käyttöön

- **ETT ry, Fifur, Suomen Lammasyhdistys, MTK, Siipikarjaliitto ja SLC** esittävät, että lakiin kirjattaisiin myös eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa. Vaikka avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa nytkin mahdollista, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen eläinten hyvinvointilaissa kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta. Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana.

MMM vastine:

Avustajan käyttöön valvonta- ja tarkastustilanteessa ei ole lainsäädännöllistä estettä tälläkään hetkellä. Oikeus avustajaan on turvattu muualla lainsäädännössä, eikä tältä osin ole tarkoituksenmukaista lisätä eläinten hyvinvointilakiin päällekkäistä sääntelyä. Viranomaisella on lisäksi hallintolakiin perustuva neuvontavelvollisuus, joka ulottuu myös prosessin etenemistä koskevaan neuvontaan. Virallista valvontaa koskevassa asetuksessa (EU) 2017/625 edellytetään, että tarkastuksia tehdään myös ennalta ilmoittamatta. Käytännössä näitä tarkastuksia, tai muitakaan tarkastuksia, ei voida viivästyttää sillä, että valvontakohde hankkisi itselleen avustajan, jos tämä ei ole välittömästi saapuvilla. Valvonnassa havainnoitavien seikkojen toteaminen, kuten sairaiden eläinten määrä tai pitopaikan olosuhteet, eivät edellytä todistajien läsnäoloa.

Tuotantotiloille tunkeutuminen

- **FIFUR**in mielestä luvattomat tunkeutumiset tuotantoeläintiloihin tulee viedä kotirauhan rikkomisen piiriin, sillä julkisrauhan piirissä tunkeutumisista ei oikeuskäytännössä ole tullut käytännössä mitään seuraamuksia. Vaihtoehtoisesti tuotantoeläintiloihin tehdyt luvattomat tunkeutumiset tulisi eläinten hyvinvointilaissa määritellä eläinsuojelurikokseksi (6§). Tunkeutumisissa rikotaan piittaamattomasti tilahygieniamääräyksiä ja teoilla on aiheutettu eläintautien ja zoonoosien leviämisriskiä. Lisäksi tunkeutumiset aiheuttavat eläimille stressiä ja kärsimystä.

- **Suomen Lammasyhdistys, MTK, Pihvikarjaliitto, Siipikarjaliitto ja SLC** esittävät, että 6 §:ssä säädettyyn kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta lisättäisiin myös luvaton eläintiloihin tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Eläintiloihin ilman omistajan lupaa tunkeutuva saattaa aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen mm. aiheuttaen eläinten paniikinomaisen pakoreaktion ja pakkautumisen tai levittämällä tarttuvia taudinaiheuttajia eläintilaan.

MMM vastine:

Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutosehdotusta. Tuotantoeläintiloille oikeudettomasti tunkeutuminen on jo nykysäännösten perusteella rangaistavaa julkisrauhan rikkomisena. Rikoslain 24 luvun 3 §:n mukaan julkisrauhan rikkomisesta tuomitaan muun

muassa se, joka oikeudettomasti tunkeutuu taikka menee salaa tai toista harhauttaen tuotantolaitokseen taikka muuhun vastaavaan huoneistoon tai rakennukseen tai sellaisen rakennuksen aidatulle piha-alueelle. Esimerkiksi turkistarhauksessa käytettyä eläinsuojaa voidaan lain esitöiden ja oikeuskäytännön mukaan pitää julkisrauhan suojaamana tuotantolaitoksena. Kotirauhan suojan ydinalueena puolestaan on vakiintuneen tulkinnan mukaisesti henkilön asunto, julkisrauhan suojaamille kohteille taas on yhteistä ennen kaikkea se, että niissä asumisen sijaan yleensä työskentelee tai oleskelee ihmisiä. Julkisrauhan rikkomisesta voidaan tuomita yhtä ankaria rangaistuksia kuin kotirauhan rikkomisesta. Törkeästä julkisrauhan rikkomisesta voidaan tuomita enintään kaksi vuotta vankeutta.

Jos tuotantoeläintilalle tunkeutuva henkilö aiheuttaa teollaan eläimille tarpeetonta kipua tai kärsimystä, teko voi tulla arvioitavaksi myös eläinsuojelurikkomuksena tai -rikoksena.

Tuotantoeläintiloille tunkeutuminen on siten jo kriminalisoitu voimassa olevassa lainsäädännössä eikä ministeriö näe tarvetta asiaan liittyviin uusiin säännöksiin.

Lain voimaantulo

- **Ruokavirasto** pitää lain toimeenpanon kannalta ehdottoman tärkeänä, että laki astuisi voimaan vasta 1.1.2024 eli seuraavan valvontavuoden alusta. Kesken valvontavuotta voimaan astuvat muutokset aiheuttaisivat toimeenpanolle ylitsepääsemättömiä ongelmia, sillä eläintenpitäjien tiedottaminen ja uusin muutoksiin varautuminen, valvontaohjeiden ja -lomakkeiden laatiminen, valvontaviranomaisten koulutukset sekä valvontasovellusmuutokset kesken valvontavuotta eivät onnistu teknisistä eivätkä resurssisyistä. Esimerkiksi tukisovellukseen, jossa myös eläinten hyvinvoinnin täydentävien ehtojen seuraamuksien arviointi tapahtuu, ei voi tehdä muutoksia kesken valvontavuoden.

- **Oikeusministeriö** toteaa, että ehdotetussa 119 §:ssä on säännös lain voimaantulosta. Pykälän 4 momentin mukaisesti kumotun lain nojalla annetut valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetukset tietyin poikkeuksin jäävät voimaan. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, kumotun lain nojalla on annettu lukuisia maa- ja metsätalousministeriön ja valtioneuvoston asetuksia, jotka sisältävät eri eläinlajien pitoa koskevia vaatimuksia. Oikeusministeriö toteaa, että rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta olisi ongelmallista, jos rangaistavien tekojen sisältö määrittyisi kumotun lain nojalla annetuissa asetuksissa säädetyn mukaisesti sen sijaan, että se täsmennettäisiin rangaistussäännöksessä tai sen kanssa samanaikaisesti voimaan tulevassa valtioneuvoston asetuksessa. Kumotun lain nojalla annettujen asetusten ei siis tule voida vaikuttaa uuden lain säännösten rikkomiseen perustuvaan rangaistavuuteen tai sen laajuuteen.

MMM vastine:

Ministeriö kannattaa Ruokaviraston ehdotusta. Ruokaviraston esiin tuomien seikkojen lisäksi lain voimaantulo vuoden 2024 alusta mahdollistaisi myös eräiden lakia täydentävien valtioneuvoston asetusten valmistelun siten, että ne voitaisiin saattaa voimaan yhtä aikaa lain kanssa. Tällaisia asetuksia ovat esimerkiksi ehdotettuja 15 ja 16 §:ää tarkentava asetus eläimille tehtävistä toimenpiteistä sekä 25 §:ää tarkentava asetus eläinjalostuksesta.

MMM ei yhdy oikeusministeriön näkemykseen voimaan jätettävistä asetuksista. Kuten lakiehdotuksessa on todettu, on kumottavan lain nojalla annetut asetukset tarkoitus jättää tietyin poikkeuksin voimaan. Ne ovat näin ollen osa voimassaolevaa lainsäädäntökokonaisuutta. Jo käytännön syistä voidaan pitää mahdottomana, että kaikki 18 eri eläinlajien pitoa ja eri pitomuotoja koskevaa asetusta annettaisiin uudelleen lain voimaan tulon yhteydessä. Vastaavasti lain voimaan saattamista tulisi tässä tapauksessa lykätä asetusten val-

mistelun ajaksi. Voidaan myös pitää epäkäytännöllisenä, että asetukset annettaisiin uudelleen saman sisältöisinä pelkästään teknisen syyn takia. Vastaavasti rangaistussäännöksen laajentamista tyhjentäväksi luetteloksi ei voida pitää käytännöllisenä keinona luettelokohtien suuren määrän vuoksi.

HE 186/2022 vp, tekniset muutokset lakiehdotuksiin

Lakiehdotus 1: Laki eläinten hyvinvoinnista

MMM ehdottaa, että ehdotettua 66 §:n 2 momenttia täydennetään seuraavalla tavalla:

66 §

Lopetusasetuksen soveltaminen eläinten lopetukseen ja teurastukseen

(1 momentti siten kuin hallituksen esityksessä)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa lopetusasetusta täydentäviä säännöksiä, jotka koskevat eläinten lopetusta muualla kuin teurastamossa sekä porojen, tarhatun riistan ja kalojen teurastusta.

- **Oikeusministeriö** kiinnittää huomiota ehdotettuun 80 §:ään, jossa on säännökset valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Pykälän 3 momentissa on sääntelyä, jonka nojalla valvontaviranomaisella olisi oikeus saada arkaluonteisia henkilötietoja. oikeusministeriö kiinnittää huomiota pykälän kirjoitustavan johdonmukaisuuteen. Pykälän 1 momentin perusteella on vaikea johdattaa tiedonsaantioikeutta arkaluonteisista henkilötiedoista, jotka tulevat esiin 3 momentin sivulauseessa. 3 momentin täsmennys 1 momentin tiedonsaantioikeuteen olisi perusteltua kirjoittaa 1 momentin yhteyteen. Ehdotetun 3 momentin säännös sisältää myös konditionaalin (”koskisi**”**), mikä kirjoitustapana viittaa perusteluihin, ei varsinaiseen säännökseen.

MMM ehdottaa, että oikeusministeriön lausunnon perusteella ehdotetun 80 §:n 2 ja 3 momenttia muutetaan seuraavalla tavalla:

80 §

Tiedonsaantioikeus

(1 momentti siten kuin hallituksen esityksessä)

Tietojensaantioikeus koskee eläimen terveydentilaa, ravitsemusta ja pito-olosuhteita sekä eläinten pitäjän taloudellista tilaa ja terveydentilaa koskevia tietoja silloin, kun niillä on vaikutusta eläimen hoitoon ja pitoon.

Valvontaviranomaisella on lisäksi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot ja asiakirjat valtion ja kunnan viranomaisilta sekä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, jotka ovat olleet ammatillisesti tekemisissä valvontaan liittyvien eläinten tai näistä eläimistä saatujen tuotteiden kanssa olematta kuitenkaan vastuussa valvottavien säännösten noudattamisesta.

- **Suomen Eläinlääkäriliitto** huomauttaa, että ehdotetussa 83 §:n 2 momentissa viittauksen pitäisi olla 98 §:n 1 momenttiin, ei 2 momenttiin.

MMM ehdottaa, että ehdotettua 83 §:n 2 momenttia muutetaan seuraavalla tavalla:

83 §

Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

(1 momentti siten kuin hallituksen esityksessä)

Asianosaisen kuulemisesta säädetään hallintolain 34 §:ssä. Ennen tämän lain 95 §:n 2 momentissa, 96 §:n 1 momentissa, 97 §:n 1 momentissa tai 98 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen pitäjälle tai omistajalle on kuitenkin varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa. Lisäksi 98 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin toimiin voidaan ryhtyä kuulematta asianomaista, jos eläimen pitäjää tai omistajaa ei tavoiteta kohtuullisessa ajassa ja toimenpiteiden viivästyminen aiheuttaa kuulemisen merkitykseen nähden kohtuuttomia kustannuksia.

- **Oikeusministeriö** kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun 109 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti olisi rangaistavaa tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyödä lain 11 §:n 2 momentissa säädetty alle viittätoista vuotta nuorempaa lasta koskeva valvontavelvollisuus. Ehdotetun 11 §:n 2 momentin mukaisesti lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla taikka muilla henkilöillä, joilla on valvonnassaan viittätoista vuotta nuorempi lapsi, on velvollisuus huolehtia siitä, ettei lapsi kohtele eläimiä 13 §:n vastaisesti. Oikeusministeriö esittää, että 109 §:ssä olisi asianmukaista käyttää samaa sanamuotoa kuin viitattavassa 11 §:n 2 momentissa.

MMM kannattaa oikeusministeriön esitystä. 109 §:n 2 momentin 2 kohta voidaan muotoilla seuraavasti:

2) laiminlyö 11 §:n 2 momentissa säädetyn viittätoista vuotta nuorempaa lasta koskevan valvontavelvollisuuden,

Lakiehdotus 2: Laki eläinlääkärinammatin harjoittamisesta

- **Ruokavirasto** ehdottaa muutosta 12 §:n 2 momentin kohtaan, joka koskee eläinlääkärin velvollisuutta ilmoittaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömistä seikoista. Ilmoi-

tusvelvollisuus koskisi seuraaviin luokkiin kuluvia eläintauteja: luetteloitu tauti, muu torjuttava eläintauti ja valvottava eläintauti. Kohtaan tulisi lisätä ”uusi tauti”. Eläintautilainsäädännössä on määritelty ”uusi tauti”, ja siihen voidaan soveltaa vastaavia taudinehkäisy- ja taudintorjuntasäännöksiä kuin 12 §:ssä jo mainittuihin eläintautiluokkiin, joten myös ilmoitusvelvollisuus olisi perusteltua.

MMM ehdottaa Ruokaviraston lausunnon vuoksi seuraavaa muutosta ehdotettuun lakiin eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta:

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

(1 momentti siten kuin hallituksen esityksessä)

Eläinlääkärinammatin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle sellaisia ammattitoiminnassaan saamiaan tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkärinammatin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (/) tarkoitetulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

(3-5 momentti siten kuin hallituksen esityksessä)

KAA 4/2021 vp, Kissakriisi hallintaan – kissojen tunnistusmerkinnän ja leikkauttamisen puolesta

Kansalaisaloitteessa vaaditaan kissojen hallitsemattoman lisäännyttämisen säätämistä lainvastaiseksi sekä kaikkien kissojen tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä. Aloitteen mukaan kissan omistajan velvollisuus on huolehtia, että kissa ei pääse hallitsemattomasti lisääntymään. Kissan omistajan tulee estää tämä kastroimalla tai steriloimalla vapaana ulkoilevat kissat. Kissan omistajan velvollisuutena on myös huolehtia, että kissa tunnistusmerkitään mikrosirulla ja tunnistetiedot merkitään valtakunnalliseen rekisteriin. Omistajan tulee myös huolehtia, että rekisterin tunnistetiedot pysyvät ajantasaisina.

MMM vastine:

Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotettua hallituksen esitystä kansalaisaloitteen takia. Ministeriö toteaa, että nyt ehdotetun eläinten hyvinvointilain 25 §:n 3 momentissa säädetään nisäkkäiden hallitsemattoman lisäännyttämisen kiellosta. Sen mukaan eläinten omistajan tai pitäjän tulee eläinten ryhmittelyllä, valvonnalla, kastraatiolla, sterilisaatiolla tai muilla keinoilla estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen. Ehdotetun 25 §:n 4 momenttiin sisältyy asetuksenantovaltuus, jonka nojalla voidaan tarvittaessa säätää esimerkiksi siitä, miten vapaana pidettävän kissan omistajan tai pitäjän tulee toimia estääkseen eläintensä hallitsematon lisääntyminen.

Lisäksi ministeriö toteaa, että eläinten hyvinvointilakia koskevan hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä tehtiin linjaus kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä. Kissojen tunnistamisesta ja rekisteröinnistä on tarkoitus säätää maa- ja metsätalousministeriön

asetuksella samaan tapaan kuin koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (MMMa 68/2022) on säädetty. Asetus valmistellaan ministeriössä vuoden 2023 aikana ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta alkaen.

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Eritysasiantuntija Tiina Pullola

VN/12277/2021-MMM-491

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Pullola Tiina 91213924M	Kaila Minna-Mari 912661456
2023-01-11	2023-01-11